

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Шлях" Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. після полудня.
Репетиція не застосовується.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в каїно 430 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
Г. Америк 1 дол., Франція,
Голландія, Болгарія 20 фр. фр.,
Італія 750 зл., Польща 750
зл., Швейцарія 1 шв. фр.,
Чехословаччина 30 ч. к. Ру-
мунія 150 лей, Болгарія 750
лв. Австрія 750 ш. Замов-
лення і зл.

**В справі оголо-
шень застосовується
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

In carcere et vinculis.

Промова Голови Українського Соймового Клубу посла Сергія Хруцького, виголошена на пленумі сойму дня 28. жовтня 1925. року, при першому читанні закону про тюремництво.

Прошу Високої Палати! Нинішня промова о. посла Вирембовського, як також п. міністра пригадали мені, як то несправедливо польські літерати й письменники звернулися до письменників французьких із запевненням, що

ніякого білого твару в Польщі немає.

Але дійсність відповіла на цей неправдивий документ у такий спосіб, що відразу сталися знайдені випадки у Львові, де в судовій в'язниці в присутності директора цієї в'язниці і всіх в'язничих влад доктори скатували у варварський спосіб інж. Андрія Мельника, Зиблікевича й інших. Відразу отже хочу покінчити з тим твердженням п. міністра Жихлінського, що ніякого білого твару в Польщі немає. Ось судово-лікарські оглядини побитих у Львові в'язнів, переведених в початку, ствердили бодай тільки якесь легке ушкодження тіла у інж. А. Мельника й інших учасників події. Але коли інж. Мельник запросив відомого лікаря Паньчишина і цей представив офіційну прокуратурським владам лікарський протокол своїх оглядин, то цей протокол Паньчишина спричинив другі судово-лікарські оглядини, і ті другі оглядини признали все те, що ствердив Паньчишин, а іменні, що Андрія Мельника — людина освічену, але для вас неприємну, бо він стояв на чолі військ, що боролися за незалежність Західної України — що Андрія Мельника побито так, що між його ранами було: зломання 8. правого ребра, ушкодження олегохної і багато інших поважних ран. (Мін. Жихлінські: Там була взаємна бійка дозорців з в'язнями!) А всіх ушкоджень тіла у інж. Мельника було аж 16. Ось дійсність, пане міністре, і та дійсність — подія у Львові — відповіла на брехливі лист польських письменників. Поза тим був іще цілий ряд різних бунтів і голодівок політичних в'язнів в інших місцевостях. (Шум).

Дійсність виносне багато річей; дійсність просте фальшиві, звідки би ті фальшиві слова не падали, чи з уст о. Вирембовського, чи з уст того достойника, що повинен був признати й осудити такі надумані, а не їх заперечувати. (Шум. Голоси: Він осуджує!). Я тепер не знаю, чи маю вірити п. мін. Жихлінському, чи може його товариш, котрий кілька днів тому сказав, що було ледви кілька випадків побиття в'язнів у Білостоці. Тоді ціла Палата — коли не ціла, то принайменше ті, що

мають іще сумніння

— була обурена тим, що п. віце-міністр мірять проступки якоюсь дивною міркою: числом фактів. Якщо було 100 фактів побиття, то обурюється, а як один, то не обурюється. Саме в цих словах п. віце-міністра було дивне для нас те, що п. віце-міністр не обурюється, що був хочби один факт биття.

(Мін. справедливости Жихлінські: Жалоби були!). Як було 2 і 3 факти, то може бути 10 і 100. Деж ця тама, що здежує, аби те число не росло? Тепер приходить п. міністр і каже, що п. віце-міністр того не сказав. Хтож бреше, міністр, чи віце-міністр? (Віце-маршалок Осені: Прошу не живити таких висловів! Шум. Мін. справ. Жихлінські: Жалоби були!).

Другий оборонець теперішнього стану тюремничини, о. посол Вирембовський, сказав тепер, що нема биття як системи і давав іще висновок, що таке система. Але окремих, спорадичних фактів биття в'язнів цей член Тугутівської комісії не заперечив. А тепер приходить п. міністр і каже, що о. Вирембовський сказав також неправду. Крім цього, як могли ви, пане міністре, покликуватися на свідомство комісії Тугута, коли ви самі сказали, що свідомості цієї комісії нема. Як що так, якщо свідомості нема, то не можна оперувати тим аргументом ані за, ані проти. П. міністер зробив так, хоч не знав вислід свідомості цієї комісії.

П. міністер говорив, що в Польщі так добре, що маємо похвалитися перед чужими народами

станом тюремничства

і покликався на свідомство проф. Брунеля. У Львові той сам Мельник і інші освічені в'язні стверджують, що тільки тоді досягнули свої права як політичні в'язні, коли саме задоволено контролю стану тюрми Міжнародним Червоном Хрестом. У львівській карній в'язниці від часу візиту делегата Червоного Хреста, проф. Брунеля, відносини поліпшилися і в'язні одержали повноту своїх прав на основі акту з дня 8. листопада 1924. виданого президентом окружного карного суду. Від того моменту політичні в'язні у Львові чулися по людські, але минув рік — і надійшли відомості про скатування Паславського, пізніше Оленського. А 10. вересня ц. р. привезено до тюрми України Василя Костинюка, скатованого так, що навіть втратив притомність, опісляж прийшли факти 16. вересня — катування Мельника, Зиблікевича й інших.

П. міністр не заперечує фактів голодівок.

але каже, що голодівки є наслідком змови. Я бажав би, аби п. міністр хоч один раз спробував, що то значить голодівка, тоді так не говорив би. Але чи п. міністрові відомо, що люди голодують на те, щоб видобути акт обвинувачення? Такі випадки були в Рівному, коли людина пересиділася довіше як рік у тюрмі і хопилася саме такого радикального засобу, як голодівка тільки з тою метою, щоб доручити їй акт обвинувачення. Тоді що людину випущено. Не маю тепер при собі тих документів, але я міг би виписати назвище: це сту-

дент одного законного університету, позивається — Українець.

А тепер кілька слів про закон. Коли цей закон про тюремництво вноситься і вчемо так промови п. міністра, що заперечує всі відомі факти биття і знущання над в'язнями, то чогож можна надіятися від того закону? Бо закон — то що інше, а виконання закону — инша річ. Як не уздорюється відносини, як не буде гостро каратися всіх проступків, що дійсно мали й мають місце, то тоді ніякий закон не допоможе.

А коли цей закон хоч би побіжно перепитати, то бачимо, що він не вловить нічого нового. Наговорили вже про те, що на основі того закону загрозиться превентивній карі. Різьмі хоч би карі. Хто накладає карі? Як є карі? Бачимо тепер, що карі накладає по своїй волі начальник тюрми. Як би цей закон уже обов'язував, то цей директор львівської тюрми при вул. Баторія, допустившись такого нечуваного проступку, робив би на основі того закону, бо він може накладати карі довільно. Щож отже цей закон допоможе!

Дальше говорив закон про контроль. Він створює окрему інституцію контрольного, інспекторського, окружного ревізії. Ми маємо соймові комісії для перевірки тюремничства і що на соймова комісія допомогла? Що може допомогти контролю урядової комісії, що можуть допомогти інспекторі, коли найвищий контролер в особі п. міністра заперечує самі факти биття в'язнів — усупереч дійсності?

Дальше говорить закон про це, що в'язні підлягають лікарській опіці і т. д., а дійсність відповідає на це так, як то мало місце в останній випадку у львівській тюрмі, де лікарі свідомо укривали проступки тюремної влади і що-лино коли допущено приватного лікаря, то він присилав тих судових лікарів скваліфікувати і признавати те, що дійсно мало місце. Як би не було ніякої заяви п. міністра, то може ще яка навісна людина, прочитавши цей закон, повірила би, що може прийти якесь поліпшення. Але коли маємо нинішню промову п. міністра, котрий заперечує навіть самі факти побиття — то цей закон не допоможе. І з того, що бачимо й тепер чуємо, виходить, що ми є свідками тієї моральної кризи, про котру вже недавно говорив у моїй бюджетовій промові. Може отруа, що нею заразився відродженець Польща від держав забороних, ділає вже так, що Польща втрачала почуття правдолюбства і вже не обурюється на це, на що реагує кожна здорова людина, що це має сумління. (Оплески на українських лавах.)

По широкому світі.

Зєдинені Держави мають намір звернути Німеччині її сконфісковане майно підчас війни. Проект такого завороту стане предметом найближчої сесії "конгресу". Його прихильниками є президент Кулідж і сенатор Бора.

Над англійсько-німецьким торговельним договором, який підпи-

сали дві держави, будуть відити ще подібніша німецькі та англійські аналізи цього тижня в Лондоні.

У ромовини захоплення влади нинішнім СРСР., представники цього уряду в Римі запрохали офіційно на банкет міністрів фашистського уряду.

Фінансовий проєкт нового фін. міністра фінансів Пендлеве прийняти одностайно Рада міністрів. Курс франка зріс.

Новий кмісар Сирії, сенатор Жуверель, заявив, що заведення миру в Сирії можливе тільки засобами мирного порозуміння. Сирія повинна одержати автономію. Одноточно телеграфічні звістки кажуть про критичне становище французьких військ у Дамаску.

Ватикан має намір створити окремі делегації, яких метою буде розсліджувати обставини, в яких наводяться меншості (імовірно: релігійні) в різних державах та країнах.

Король Анану, Кай Цінг, помер у 40-ім р. життя (Анану, країна на сході Індокитаю, франц, кольонія від 1884 р.; має 6 міль. мешканців і 230.000 квадрат. км.)

Рад-турецький фронт. Переговори між Сєкі беєм, тур. послом у Москві і Літановим довели до закінчення оборонної рад-турецької конвенції. Туреччина і СРСР. на основі конвенції виступають солідарно в справі Мосуля, панмузлеманського руху і лькарських доріг. Туреччина попре рад. політику на сході Європи й Азії. Підпишуть конвенцію з кінець листопада після повороту Чічеріна.

Радянська Україна.

Кооперативні надумання.

Останніми часами помітно дуже часті випадки перепродажі кооперативами предметів першої необхідності приватним торговцям. У права Вукосілки одержала документальні дані про те, що такої перепродажі на більшій шкалі допустилася районна кооперативна спілка в Житоїрі і житоїрський Церабкоп. Перша перепродажа приватним торговцям 69 відсотків мануфактури, одержаної від державного мануфактурного тресту для задоволення потреб своїх пайщиків, а другий перепродаж 50 відсотків одержаної мануфактури. За те пригнула управа Вукосілки обидва кооперативні установи до карної відповідальності. (Правда.)

Безробіття в Одесі.

На 58 тисяч робітників є в Одесі 40 тисяч безробітних, з того 20 тисяч є членами професійних союзів. Харківський уряд рішив поширити в Одесі громадські роботи, збільшити число безплатних обідів та зорганізувати висилку частини безробітних на роботи в інших містах. (Правда.)

Допомога голодуючим із Західної України.

Всеукраїнська контора банку закордонної торгівлі внесла тисячу ярбонанів до фонду центральної комісії для допомоги голодуючим на західно-українських землях. (Правда.)

Вже ви́шов в друку напалом У.П.Т.

Шкільний Співаник

укладу д-ра Ф. Колесси. — Обіймає 227 пісень. — Ціна одного прим'янина лишень 3 зл. а мелодіями дібаними і уложеними відповідно до методичних вимог науки співу, для ужитку у середніх і напольних школах та низших курсах фахових музичних шкіл.

739

Головний Склад в Книгарні У.П.Т. Львів, вул. Руська ч. 3.

Стрімголов.

Львів, 10. листопада 1925.

Польща переживає тепер не тільки економічну, але й моральну кризу — говорив в загальній бюджетовій деляті голова Українсько-го Союзу Ключбу пос. С. Хруцький. До цих двох криз слід додати ще й третю: кризу політичну, як внутрішню так і зовнішню.

Польща — згідно з ідеологією всіх польських партій без винятку — є національною державою, державною організацією польської нації. Всі інші народи: Українці, Білорусини, Німці, Жиди, Литовці, що складають майже половину населення сучасної Польщі, є тільки предметом досвідів польської більшості. Польща є демократичною республікою з конституційно-парламентарним устроєм, але вже два роки не має парламентарного уряду. Союзу, який на основі конституції є всевладний, по суті являється анемічним касино-вим клубом, зборищем менше й більше кепсько вихованих людей, а союмові фракції маріонетками в руках диктаторського, безвідповідального, непарламентарного уряду. Коли центральний уряд є диктаторський і безвідповідальний, то такими ще в більшій мірі є також його бюрократичні представники у всіх ділянках державної адміністрації, особливо на „кресах“. Якунебудь державну установу чи ділянку адміністрації не взяти, чи це буде політична адміністрація, чи поліція, чи скарбовість, чи шкільництво, чи навіть суд — всюди різко проявляється та моральна криза, про яку згадав пос. Хруцький.

Відносини державних чинників і польського громадянства до не-польських народів, а в першу чергу до найбільшої 7-ми мільйонної територіальної нації — Українців — в своїх негативах досягнули кульмінаційну точку. Сьогодні вже навіть українські протести проти польського режиму не мають тієї різкості, тієї експресії, що мали давніше. Посторонній

глядач або невдачливий агент польської влади міг би дійти до помилкових висновків, що українське населення в Польщі погодилось зі своєю долею, що воно зретиґорачо піддалось всім експериментам й операціям, та озброївшись принципами „по непротивленню злу“, бездушно дожидає хвили, коли йому буде нанесений останній удар.

Без сумніву, українське населення дійшло до деякої рівноваги, однак такий стан не є впливом резигнації, тільки причини і наслідки, — з українського становища — зовнішнього характеру. Те, що було до передбачення на основі нашого знання польського національного характеру, сьогодні здійснюється з неабляганною фаталістичною неминучістю, зі залізною льюкою.

Що

більше! Навіть найбільш „патріотична“ польська преса починає добачувати, що все йде стрімголов, що розклад поступає рухом рівномірно прискореним, що вниз котиється їх віз. В польській пресі з'являється безліч лікарів, які хо-

ГРОМАДСЬКІ ІНСТИТУЦІЇ СВІДОЦТВОМ ЗРІЛОГО НАРОДУ!

Купуйте

Акції Земельного Банку Гіпотечного

Львів, Підвалля 7.

тіліб всякими порошками оздоровити хворий організм, однак нема відважного, й сміливого й відповідального хірурга, що перевів би радикальну операцію.

Аж в останніх днях явилась у Варшаві цікава книжка „Błędy i doświadczenia naszej polityki z granicznej“, якої автор мав відвагу сміливіше глянути дійсності в лице.

Не вдаючись поки-що в ближчий розгляд преміс і висновків цієї книжки та не зупиняючись над виведеним там „зарядним засобом“, мусимо зазначити цю відвагу автора, мусимо підкреслити, що він вірно одінує положення. Як зі змісту книжки слідно, її автор є великим польським патріотом, активістом, визнає великодержавної Польщі, а й він мусів ствердити те, що ми стверджували вже не раз. Тільки в крайній konieczności, тільки станувши віч-навіч з дійсністю, можна було відважитися на таке твердження, що перекреслює всю дотеперішню польську політичну ідеологію. А до того очевидно примусила його тільки konieczність, тільки свідомість того, що над Польщею висить грізний Дамоклів меч, що країна небезпека за спиною.

Ф. Ф.

По змові на італійського диктатора.

Винуватці власні та чужі.

В Італії негавгають труси, арешти, слідства, поклики до помсти і насильства. Фашистська влада створила, що змова на Муссоліні була приготовлена, найшла бущімо безпосередніх винуватців, але цього їй мало. Вона шукає широко розгалуженої сітки заговору поза межами Італії, підозріваючи чужинні держави в хитрих затіях проти теперішнього монархістичного ладу, що має аж двох королів, номінального і фактичного: Муссоліні.

Дотеперішні офіційні ревелаші фашистського уряду не розяснюють нічим таємної історії змови. Уряд не в силі знайти фактичного матеріалу, який доказував би, що змову приготувала вся соціалістична партія до спілки з масонами, не кажучи вже про участь цілого французького уряду, підозрілого фашистами в цій акції. За те відомо, що фашисти давно вже приготувались до наступу проти поміркованих соціалістів, які були найпалкішими оборонцями прав пар-

Найбільший вибір знавчих товарів на осінній та зимовий 167 сезон поручає фірма 30-100

АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, вул. Міцкевича,
Філія в Стрию, площа П'явського.

ІВАН ГЕРАСИМОВИЧ.

Розмова з паном радником.

(Докінчення.)

— Отже Ви вважаєте, що приватні школи У. П. Т. ліпші? — питає пан радник троха м'якше.

— Після того, що Ви мені сказали, мушу ствердити, що кожна наша школа стоїть ціле небо вище як ця, яку Ви вважаєте зразковою. У нас крім приписаного шкільного знання одержують діти і старанне національне виховання. Найбільше уваги присвячують в наших школах, очевидно, українській історії, науці про українські землі та українській літературі. Приготовляючи своїх учнів на будучих громадян, наші—особливо середні школи У. П. Т. — позаводили й ріжнородні громадянські установи, як н. пр.: „Наукові читальні“, „Літературно-бібліотечні гуртки“, „Філософічно-природничі“, „Історично-соціологічні та географічні“, „Драматичні“, „Музичні“, „Противальні“, „Пласт“ і т. и. У всіх школах У. П. Т. народні, середні і фахові звертаються велику увагу на практичний бік відповідно до сучасних життєвих потреб української нації. І так: у всіх школах твориться практично шкільні кооперативи, шадничі каси, а далі ріжні варстатні, як: ткацько-килімарські, столярські, шевські, шиття і

крою, переплетницькі, моднярства, курси роблення гузиків і проектується варстатні інших родів ремесла. Також накинено польською владою науку польської мови, польської історії і географії олановують наші діти цілковито і навіть польські державні інспектори висловлюються з великим признанням про інші приватні школи. Це відноситься, очевидно, не тільки до наших львівських шкіл, але також до шкіл У. П. Т. і в краю. Наприклад в Золочеві польський державний шкільний інспектор просто був захоплений новою методою навчання без букварів і звичайних шкільних читанок — тільки за помічю складаних букв, окремих ілюстрованих листків з відповідними текстами та бібліотечних книжечок до читання, очевидно у відповідно уложеному порядку. Захоплювався принципом: „школа волі і труду“ та дивувався надзвичайним успіхам і замилюванню до школи й науки, яке викликає така новітня метода, вповні приурочена до фізичного й психічного розвитку дітей. Він просив директора нашої школи дозволу, щоб учительство державних шкіл могло пригнаних і прислухуватися методі навчання в наших школах і користало з того. Очевидно, цьому прохання не відмовлено.

Або нпр. в чортківській гімназії УПТ, заряджує кураторія зразкову лекцію з математики, на яку приїжджають директори і професори доколичинних польських гімназій та

візитатор з рамени кураторії. Очевидно, лекція випала дійсно зразково, а присутні визначні педагоги не мали слів похвали. Що в нашій гімназії УПТ. в Рогатині всі абітурієнти здали іспит зрілості перед чужою комісією зі Львова — про це загально відомо. — Як вчать по наших школах УПТ., може послужити хочаб огді відраші, але дуже характеристичні факти: Учениця, що з достаточним успіхом скінчила третю класу одної нашої львівської школи УПТ., здала з добрим успіхом вступний іспит до гімназії. Визначний ученик п'ятої класи польської державної Народньої школи переписався до нашої школи. І показалося, що з історії, географії, природознавства та німецького навіть в прибіженні не знає стільки, що найслабший ученик дотичної класи нашої школи. — Навпаки учениця, яка у нас мала загальний достаточний поступ в науці, здала іспит до державної школи з відзначенням. І так далі. Таких прикладів міг би я навести більше, а колиб Ви цікавилися, то можу на доказ послужити й іменами.

— Дуже дякую! Я Вам вірю! — Тому, пане раднику, не патріотизму ради, але з чисто річевих причин зробите добро для своєї донечки, як що переписете її з класиторної школи Н. Н. до нашої рідної школи УПТ.

— Сердечно дякую Вам, пане добродію, за Ваші труди. Ви навели такі неабігі аргументи, такі

наглядні докази, що мене цілковито переконали. Я Вам дуже вдячний за це, бо, бачу, що в рідній школі найде моя донечка саме те, чого ми обоє з жінкою бажаємо. Правду сказавши — я досі не знав, як поставити наші приватні школи. А тепер зовсім певно запишу мою доньку до рідної школи УПТ.

— Тішить мене дуже, що моя розмова з Вами віднесла успіх. Уважаю свою місію за скінчену. Прощаюся, бо маю ще вступити до кількох хат. Моє поважання, пане раднику!

— Моє поважання! Отже на „першого“ вересня зовсім певно маємо мою донечку в рідній школі! — докінчив пан радник, сердечно стискаючи руку біла дверей.

Минув „перший“, „другий“ і „десятий“, минув місяць, минув другий, а донечка пана радника в рідній школі як нема так нема. Вона й далі ходить враз з багатьма іншими дітьми найвищої нійшої української інтелігенції до приватної класиторної школи Н. Н. з польською викладавкою мовою, бо це школа для дітей „з ліпших домів“...

Чи не в той спосіб рекрутують у нас і ріжні типи „злотої молоді“, відомі з останнього процесу Філясевича?...

— Над цим повинні застановитися ті, які в чужій школі бачуть спасіння й будучність своїх дітей.

менту та демократії. На дивини, що таку змову вони використали нагоду поразки злі соціалістів. Поміркувавши собі, партію розвезали. Одновременно арештували ген. Капелло, особистого порока Муссоліні. Капелло був одним з тих, що пові пові на Рим і сподівався нагородити за не, та Муссоліні не зробив його ні воєнним міністром, ні головою міністерства. Волею генерала мав прилюдно висловити погрозу, що на випадок протифашистської революції він візьме провід революційних бант.

Не бувши посол Іамбоні, а генерал Капелло мав бути, по останнім вистіпкам, Головним довжором заговору. Він мав приготувати до етажу у Франції автомобіль, прибрану маску і штучною бородою. В провінції Умбрії арештовано людей в одній фабриці амурій, що стояли з ним у тісній зв'язку. У Турині арештували ген. Джіаппісто і бувш. посла Корзі, а в Римі — Дучі, що провадили опозиційним товариством Італія Ліберал (розв'язаним кілька місяців тому). На підставі урядових даних нитки змови збіглися у масонських колах Франції, які піддержували змову фінансово. Фашистська партія заявляє за обуренням, що змова мала на меті підорвати основи теперішнього ладу в Італії в користь її ворогів чужинців. Один з її організаторів каже так: "Тут діло йде не про життя одної людини, а про життя Муссоліні (прізвисько видурковане великими буквами). Муссоліні стоїть поза всяким писанням (моральним законом, бо він стоїть над ним, так само як понад правом стоїть рідний край, за який убиваємо інших або даємо вбити себе).

Лють фашистських провідників паде жом на населення. Вчорашні вороги фашизму, якаючись переслідуванню, зголошуються масово в члени фашистської партії. А партія почуває свою ще більшу силу. Секретар партії, відмовляючи надто численним неофітам, кепкує собі, що партія мусіла би видрукувати як стій стільки членських карт, скільки Італія має населення. Національноліберальна партія і група фракцій лібералів у парламенті видала поклики до своїх членів вступити на протязі місяця до фашистської партії, щоб боронити державу перед антинаціональними елементами, що хотять її знищити.

Чужинна преса, даючи огляд останніх подій в Італії, висловлює в різних формах погляд, що джерело змови находиться швидше в самих настроях італійського населення, якому відобрали конституційні демократичні права, ніж у чужинних організаціях.

З церковних справ.

Целібат у перемиській епархії.

Дня 20. жовтня відхилили питоми до перемиської духов. семінарії. Прийнято тільки тих, що заявили згоду на целібат. З тих питомих, які — протестуючи проти примусового целібату — були виступили з семінарії, тепер вернулося 1. року 3-ох, а 2. року 4-ох. Решта — около 40 — розбридає по світі. Між ними є й такі, що були рішені вислухуватися в целібаті, але в док-каз солідарності з товаришом тепер не вернули до перемиської семінарії, і шукують собі прищиплення або в монастирях або в інших дух. семінаріях. Отже зустрічають труднощі, бо між нацим епископами є умова, яка дається від часу форсування целібату, що питомих одної семінарії не може бути прийняти до другої. На 1. рік до перемиської семінарії зголосилося щось понад 20 кандидатів (хоч конкурс цього року не був розписаний), які згодились на целібат. Багато між ними таких, що попередніми роками старались, щоб їх прийнято, але ординаріат не признав їх гідними. Тепер прийнято всіх, бо заява стати целібатом являється під теперішню пору єдиною і всеобіймаючою чесною для кандидата на священика...

Питоми, що тепер є на IV. році, після торічного "указу" епископа мали би або оженитися, і чекати, аж їх епископ заведе на IV. рік студій, або вислухуватися в целібаті. Це їм і тепер повторено, одначе вони всі остали в семінарії, бо женитися "на вітер" — ніхто не має відваги. З певністю жде їх неодавня покірка несподіванка, бо еп. Кошиловський неуступчивий. Ні протести світської суспільності, ні трагедія 40 усунених питомих (а скільки ще таких буде, показує Станіславів) не відстрашують його від ломання наших відвічних церковних канонів і звичаїв. Чи не краще було би звернути оцю енергію сліпої упертості на поборонення чужих, ворожих затій? От нпр., щоб епископ прилюдно за-протестував проти того, що його підпис знайшовся на проклямачій польського обходу "Zolnerza pieznapiego". Бити того, хто недужий лежить у ліжку, — це (щоби більш не сказати) не є ніяким героїством.

АГРУМІНА (дотепер у нас не знале). Чистий, сконденсований сік цитрусових в порошку, природний продукт не сурогат, нешкідливий, що стверджено урядовою хемією. Заступає у всіх свіжому цитрусу. Генеральне представництво на Польщу: **Титани, Львів, Рівниця 6.** Заступство пошукують. 6-8

П. Т. Публиці

до ласкавої уваги!

Неодна Гаадина, хочачи набути наші виробу, думає, що одержить їх, жадаючи цукорі, а не виразно "Франка". Думка хибна.

Бо назва цукорі є загальне означення, коли слова "Франк" і охоронна марка "млинок до кави" є товарними знаками, хороненими законом. Під нею назвою вільно продавати тільки давно випробовані і улюблені виробу фірми Франка, яких щодо смаку, аромату і видатності не можна порівняти з іншими фабрикатами.

В інтересі, передусім ласкавої Пані, при закупі спеціального натиск класти на назву Франк і охоронний знак "млинок до кави".

Генрика Франка Сини С. А.

Скавіна—Краків.

ша-Гаовскій, тепер співробітник Корфантійської "Ржечипосполіт-ої", після своїх поїздок по Волині завітав і до Галичини. З тих поїздок містить він побіжні, менше й більше неграмотні звідомлення, підправлені спеціальним сосом. Під час свого побуту у Львові відвідав "русько-польський" публіцист відомого адвоката д-ра М. Глушківця. На основі звідомлення в "Ржечипосполіт-ій" (ч. 304 з 7. ч. м.) між гостем і господарем виявився такий діалог:

— Пан менає, якщо не помилюсь, є лідером старорусинів?

— Прошу вас, я не Русин, а все учив себе русским.

— Це значить ви є Росіянином? — питаю здивований.

— Не в державному розумінні того слова, тільки в національному. Я і мій батько походили тут, на Галицькій Русі. Тільки в часі війни короткий час жив я в Росії.

— Якою мовою користується ви й ваша сім'я?

— Відомо все говоримо по російськи; хоч наші діти, зовсім зрозуміло, побирають науку в польських школах, то однак знаменито знають російську мову. Є тут 120 російських родин (собіто староруських, як тут нас несправильно називають).

— Чи ви є греко-католицького віросповідання?

— Я православний, бо в 1828 р. мій предок не перейшов на унію. — Бачу, що вас, пане редакторе, то все дивує. Чи ви не чули про руських з Прикарпатської Русі, про тих "Галичан", що їх тут так переслідував австрійський уряд? Може, своєю прогнати з львівської Галиції за те, що читав Пушкіна, а за твори Гоголя нас саджали в тюрму. В околицях Львова маємо чотири русько-православні села (по нашій номенклатурі — російські). В дні проголошення війни австрійські жандарми вбили до тих сіл і без суду повісили 40 селян. Православних повія, яких а в нещ. д-ром Лудкевичем боронили перед львівським судом як посягачів на штигунство в користь Росії, — хоч винесено у відповідний процес — теж винищували жандарми "Мого Царя" й Апостольської Величності.

— А яке є відношення панів до польської держави?

— Найприхильніше. Дуже любимо служити в уряді, в судах і т. п.

Так мав виглядати цей діалог. Сумніваємося, щоб він у всій своїй основі відповідав дійсності.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Справа нац. меншостей.

9. XI. почала нарада спец. комісії аналізу, покладана прем'єром для видання опінії в справі нац. меншостей. В нарадах узяли участь: б. мін. Василевскій, пос. Засклявскій, д-р Левенгерц, віцемін. Студзінскій і секр. секції нац. меншостей при раді мін. Забжковскій. Мають розглянути матеріали до урядових висновків про санацию відносин на "кресах" і справи нац. меншостей.

Протигал. демонстрації в Югославії.

8. XI. були в Саліні протигалій-

ські демонстрації. Багатотисячні толпи населення ходили улицями й демонстрували італ. крапичці, Вієнське розігнано демонстрантів. Демонстранти, головню студенти, спалили на пл. Елєсція італ. прапор. Другий прапор знищили перед італійським консулятом. Демонстрували теж проти мін. заг. сп. Німеччина, котрий гоатулював Муссолініму в поштову викриття змови на його життя і видав приказ поліції в Загребі, щоб здавши сялою проти іт. демонстрацію. 9/XI. багатотисячна толпа в Загребі намагала дістатися до італ. консуляту, щоб задемонструвати проти поступування фашистів супроти югославянського члосистів в Триєсті "Єдність". Сильні відділи поліції відперли демонстрантів, котрі від рана до пізнього вечора повторювали демонстрації. Раз уразило демонстрантам дістатися аж до італ. консуляту і зловити італ. прапор, котрий пірвала на шматки і кинули в болото.

Монарх. змова в Баварії

"Франкфуртер Цтг." приносить вістку про небезпеку нового держ. перевороту в Баварії. Дав довідники б. насл. престолу гр. Зольден і ком. баварської райхсверху ген. Мер. питались властей, що робити, щоб бав. уряд, коли кн. Рупрехт у найближньому часі буде чутися покликанним обійняти урядову владу. Баварський уряд заявив, що є що правляв настроєний монархістично, але є обов'язковий боронити конституцію і тому виступити проти всякого перевороту. "Нас фокс Пресе" повідомляє з Берліна, що на чолі монархістичного руху в Баварії станує ген. Мер. Я Іксендер. Берлінські ур. кола думають, що мають доволі засобів, щоб здавити пробу перевороту.

Повстання обіймає Палестину

Льондонські часописи повідомляють, що повстання в Сирії зближається до границь Палестини. Сконстатували, що повстанські емісари підтримують до Палестини.

Начальник Внешторгу.

Уряд СРСР. Іменував нач. комісарем Внешторгу Стомонова. Іменування це настільки ламітне, що Стомонова є рішучим прихильником буржуазного напрямку економічної політики СРСР.

Хто зрадив змову на ниття Муссоліні?

Медіоланська "Уніта Католіка" повідомляє, що Замбоніа зрадник його найбільший приятель редактор Квазі. Після наради над подробицями змови в Олександрії Квазі показав і повідомив поліцію.

Вирізки.

Розчарування американських Поляків. — У Польщі "самі ошуканці й злодії". — В гостях у "руських"?

Нап.-демократичний (вшех-польський) "Дзєнік Зейонзкови" в Шікаго поміщує завіт з відчуття американсько-польського дітя д-ра Каліша з його вражень в Польщі. Д-р Каліш ділиться ось такими враженнями зі своїми земляками в Америці (подаємо за "Ід. Кур. Подзен.", ч. 307 з 8. ч. м.):

"Супроти нужденних заробітків і шаленої дорожечі, супроти астої в прожесі і недовісті спити не можна згадати тих, що живуть в Польщі. Факто-реш заробіток від 2 до 5 зол., а значай-ний обсяг коштує найвище 2 зол. Тому же бракам є безліч. Другою болячкою є надмір інтелігенції, що не хоч братися до торгівлі і промислу. Польський сойм робить прикра враження. Значайно, надто величезна зала. Не говорять одночасно, нічого не чути, ніхто не знає, про що йде річ. Посли обличчя нежизнє, однак словом обра-жувати розумки. Миття вій-на Польщі з Німеччиною є нонсенсом. З її починає стоїть копація. Ні ж і

— то люде приятельські, виробили і мудрі. Поляки издвужують і хотять показати Німцям, що то вони можуть завоювати. Але за те по німцешкому бої добробут, по польському — нужда. Земельна реформа є повним фіаском. Парцеляція маєсткі не нещастя. Віддано землю людям, які або нічого не продукують, або стільки, щоб з білого прожити (Автом має мабуть на думці військово осадничтво. — Ред.). Одним словом, Польща, та наша кохана, то не даєна Польща. Не ма в ній одної доброї річі. Самі ошуканці й злодії, люде непрактичні, не-аручні, зарозумілі, дім-ні і дурні".

Провідним мотивом усіх цих вражень є те, що в Польщі треба степегтися на кож-нім кроці".

Важко щонабуд відняти від цієї невідхлібної характеристики. Шкода, що д-р Каліш не завітав на "крес".

— "Русскі" журналіст А. Ю. м.

